

Oponentský posudek na habilitační práci

Název práce:	Možnosti aplikácie národného modelu kriminálneho spravodajstva pri odhaľovaní drogovej trestnej činnosti v podmienkach Policajného zboru
Typ práce:	Habilitační práce
Autor:	JUDr. Michal Marko, PhD.
Oponent:	doc. JUDr. Ladislav Pokorný, Ph.D.
Pracoviště oponenta:	Policejní akademie České republiky v Praze, Fakulta bezpečnostně právní, Katedra kriminální policie a zpravodajských služeb
Študijný odbor:	9205V00 Bezpečnostné vedy

Na základě usnesení vědecké rady Akademie Policajného zboru v Bratislave ze dne 23.04.2026 jsem byl jmenován oponentem habilitační práce v rámci habilitačního řízení JUDr. Michala Marka, PhD., (dále jen „uchazeč“). V této souvislosti předkládám následující posudek habilitační práce:

Hodnocení závěrů Protokolu o kontrole originality z CRZP (výsledků posouzení míry shody textu práce s databází originálních textů):

Celkový překryv habilitační práce s indexem prací korpusu CRZP je 18,63 %, přičemž nejvyšší překryv s prací s nadprahovou hodnotou podobnosti je pouze 1,95 %. Z tohoto pohledu je překryv nevýznamný, a práci lze hodnotit jako originální.

Hodnocení aktuálnosti práce

Není sporu o tom, že předpokladem bezpečnosti ve státě je funkční bezpečnostní systém, který zahrnuje subjekty a profesionální lidské zdroje na národní, regionální a místní úrovni. Mají-li bezpečnostní složky naplňovat řádně svůj mandát, plnit své funkce a úkoly, musí být stále na odpovídající a žádoucí úrovni odborné profesionální znalosti a schopnosti osvojení si nejnovějších znalostí vycházejících z teoretického vymezení oboru Bezpečnostní vědy, a, v souvislosti s předkládanou prací, pak jeho speciální oblasti zpravodajství a kriminálního zpravodajství. Předpokladem pro to je existence kvalitního zpracování teoretického základu oboru, tedy zpracování základních teoretických východisek problematiky zpravodajské činnosti, jejích metod, forem a prostředků, vycházejících mimo jiné i ze základu širšího okruhu vědních oborů v oblasti bezpečnostních věd.

Analýzy bezpečnostní situace a její predikce jasně potvrzují, že se výrazně zvyšuje potřeba transferu nových vědeckých poznatků, jimiž je možné zvýšit účinnost zpravodajské činnosti, a že výstupy z teoretického poznání jsou předpokladem její úspěšné realizace. Vycházejí z přirozeného stavu věcí, neustálého rozvoje bezpečnostních teorií, objektivně se vyvíjející reality, která ovlivňuje potřebu realizovat vědeckou činnost reagující na to odpovídajícím způsobem, a vytvářející teoretické poznání, potřebné pro efektivní fungování kriminálního zpravodajství (dále jen KZ). V této souvislosti je na místě poznamenat, že problematika KZ je na Slovensku frekventována více, než v ČR, což vychází z rozdílného přístupu k aplikaci prvků Evropského modelu kriminálního zpravodajství přizpůsobeným národním podmínkám, a z rozdílného vývoje právní úpravy v této oblasti. Samotný fenomén KZ je předmětem zkoumání i v ČR, i když je používaná terminologie do značné míry odlišná. Příkladem toho budiž již několikaletá spolupráce APZ a PA ČR (monografie, společné mezinárodní konference, sborníky, odborné články a studie), jež vedla k řadě výstupů, které rozšířily okruh poznání tohoto fenoménu (VÝSK č. 231 „Národní model kriminálního spravodajstva“ (APZ), a DVÚ2 „Kriminální zpravodajství jako nástroj kontroly trestné činnosti a zajišťování vnitřní bezpečnosti“ (PAČR). Z pohledu české reality a právního prostředí (zpravodajské služby jsou službami informačního typu, nejsou orgány vymáhajícími právo), lze konstatovat mnohé odlišnosti, nicméně věcná podstata a reálně

existující trendy mohou odůvodnit závěr o potřebě řešení stejných v realitě se vyskytujících problémů. V českém prostředí je termín KZ definován pouze doktrinálně (Pokorný, Dvořák). KZ je obecně chápáno jako činnost využívající zpravodajské metody, postupy a prostředky, vyvíjená speciálními policejními orgány, nikoli ovšem zpravodajskými službami. (V tomto ohledu viz Nález Ústavního soudu České republiky *sp. zn. I ÚS 3038/07*, který striktně odlišuje zpravodajské služby a policii právě z hlediska využitelnosti jimi získaných informací v trestním řízení.) Odlišnost činnosti zpravodajských služeb od operativní (resp. „zpravodajské“) činnosti policie spočívá především v tom, že: - objektem jejich činnosti není kriminalita; - předpokladem působení zpravodajských služeb není porušení právních/zákonných norem; - subjektem jsou výlučně zpravodajské služby jako takové označené zákonem.

Srovnáme-li to se stavem recentní slovenské právní úpravy (viz s. 104 DP), není ovšem situace příliš odlišná – na Slovensku se zpravodajská činnost a operativně pátrací činnost (OPČ) prolínají, zákon o PZ vymezuje OPČ jako systém utajených, zpravodajských opatření, vykonávaných Policejním sborem na konkrétní, zákonem vymezené účely! (SR je jednou z mála zemí, na světě, které mají termín KZ definovaný přímo v zákoně, což uchazeč považuje za vhodné a legitimizující samu existenci KZ - viz. s 123). V ČR je to, co bychom mohli označit za KZ, zahrnuto pod kategorii OPČ. ECIM ovšem představuje snahu posunout těžiště spolupráce k systematickému sdílení zpravodajských informací (Europol a další) v rámci mezinárodní policejní spolupráce, což může představovat problém z pohledu postavení ZS působících v oblasti národní bezpečnosti, která např. z pohledu zakládacích smluv EU spadá do výlučné působnosti národních států.

Práci je nutno hodnotit jako aktuální i s ohledem na oblast aplikace KZ, tedy oblast drogové kriminality. Drogy a drogová kriminalita patří v současném bezpečnostním prostředí mezi závažné sociální a bezpečnostní výzvy, kterým čelí prakticky všechny země světa. V podmínkách globalizovaného světa však tyto výzvy nabývají nový rozměr a kvalitu, zejména v důsledku internacionalizace zločineckých struktur, využívání moderních technologií a dynamických změn na drogové scéně. Vzhledem k rostoucí sofistikovanosti jednání pachatelů drogové trestné činnosti a jejich schopnosti flexibilně reagovat na opatření orgánů vymáhajících právo, efektivita tradičních postupů zaměřených na její odhalování postupně klesá. Z tohoto důvodu je nezbytné hledat nové, inovativní strategie, které umožní komplexní a proaktivní poznávání fenoménu tak komplexního, jakým je drogová kriminalita. Aktuálnost řešeného tématu je zvýrazněna potřebou implementace do policajní praxe moderních, zpravodajsky orientovaných přístupů, které reflektují současné trendy v oblasti řízení bezpečnosti a boje proti organizovanému zločinu. V tomto kontextu lze konstatovat, že téma habilitační práce, kterou uchazeč předložil k oponentuře, je vysoce aktuální a společensky významné.

Hodnocení formálních aspektů habilitační práce

Uchazeč předložil habilitační práci ve formě monotematické práce, ve které prezentuje výsledky své vědecko-výzkumné činnosti. Habilitační práce po formální a obsahové stránce splňuje požadavky vyplývající z Vyhlášky MŠVVŠ SR č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor, a Metodického usmernenia Ministerstva školstva SR č. 56/2011 o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, uchovávaní a sprístupňovaní. Předložená habilitační práce má celkový rozsah 254 stran, včetně seznamu použité literatury a příloh, které tvoří 28 stran.

Po formální stránce je habilitační práce zpracovaná na velmi dobré úrovni, uchazeč obsah práce systematicky rozdělil do úvodu, šesti samostatných kapitol a závěru. Obsah jednotlivých částí habilitační práce na sebe logicky navazuje, a tyto části společně vytvářejí kompaktní celek. Z hlediska systematiky práce je zřejmé, že uchazeč postupoval od všeobecného ke konkrétnímu, což přispívá k celkové logice a srozumitelnosti prezentovaného poznání.

Hodnocení zvolených metod zpracování habilitační práce

V souvislosti s hodnocením metod využitých při zpracování habilitační práce považují za potřebné uvést, že je nutné rozlišovat mezi metodami využitými v procesu tvorby habilitační práce, a metodami využívanými pro potřeby empirického výzkumu, který byl uskutečněný v souvislosti se zpracováním habilitační práce.

V úvodu práce (s. 10 – 11) uchazeč uvádí metody, které využil při jejím zpracování. Jde o teoretické vědecké metody, zejména o metodu rešerše odborné literatury, metodu analýzy, syntézy a komparace. Kromě uvedených metod uchazeč využíval i metody logického myšlení – indukci a dedukci, a to především při formulaci závěrů a doporučení.

Ve výzkumu, který byl uskutečněn v rámci zpracování habilitační práce, lze pozitivně hodnotit, že uchazeč věnoval metodologickým východiskům výzkumu samostatnou kapitolu. V ní stručně charakterizuje aktuální stav rozpracování zkoumané problematiky v odborné literatuře, a formuluje deskriptivně-vývojový vědecký problém, což považuji za vhodné vzhledem k tomu, že teorie bezpečnostních věd není dosud komplexně ustálená. V návaznosti na vědecký problém autor vhodně vymezil samotný objekt a předmět zkoumání. Tyto kategorie charakterizuje v dostatečné míře konkrétně tak, že vytvářejí nezbytný základ pro jejich další vědecké zkoumání. V zájmu řešení vědeckého problému uchazeč stanovil jeden hlavní a tři parciální cíle. Tyto cíle stanovil dostatečně konkrétně a reálně.

V návaznosti na vytyčený vědecký problém, objekt a předmět výzkumu, uchazeč vymezil tři výzkumné otázky, přičemž odpovědi na ně hledá právě realizací výzkumu. Pozitivně v této souvislosti hodnotím část práce (*Hypotézy výskumu vs. výskumné otázky*, s. 25 -28), v níž uchazeč prezentuje a odůvodňuje svůj postup, při kterém v rámci výzkumu nestanovil hypotézy, ale vymezil konkrétní výzkumné otázky.

Metody, které uchazeč využil při realizaci výzkumu (kapitola 1.4), lze považovat za přiměřené charakteru řešeného vědeckého problému a jeho deskriptivně-vývojové povaze. Kombinace literární rešerše a obsahové analýzy použité literatury poskytuje dostatečný teoretický základ, a umožňuje systematicky identifikovat teoretická východiska zkoumané problematiky. Využití komparace a analýzy právních a koncepčních dokumentů vhodně doplňuje poznání o normativní a institucionální rámec aplikace modelů KZ, a to jak na úrovni EU, tak i v podmínkách SR. Dotazníková metoda je adekvátní pro získání empirických údajů od většího počtu respondentů z prostředí Policejního sboru, a umožňuje zachytit jejich postoje, zkušenosti a jejich aktuální úroveň poznání této problematiky. Výběr cílové skupiny respondentů lze hodnotit jako věcně správný, vzhledem k jejich přímé zkušenosti se zkoumanou problematikou. Výzkumný vzorek tvořilo 126 respondentů, což lze považovat za dostatečné.

Uchazeč vhodně využil i metodu expertních rozhovorů, která umožňuje hlubší pochopení zkoumaných jevů, a vhodně doplňuje kvantitativní sběr dat prostřednictvím dotazníku. Polostrukturovaný charakter rozhovorů zároveň poskytl uchazeči dostatečnou flexibilitu při získávání relevantních informací od konkrétních expertů. Tato skutečnost se v plné míře projevuje i při interpretaci výsledků empirického výzkumu (6. kapitola).

Celkově lze konstatovat, že použitá metodika výzkumu byla vhodně nastavená, a umožnila uchazeči dosáhnout stanovených cílů výzkumu.

Hodnocení odborné a vědecké úrovně habilitační práce

Zvláště pozitivně lze hodnotit fakt, že habilitační práce byla zpracovaná v širším kontextu zkoumání problematiky národního modelu kriminálního zpravodajství, a svým obsahem navazuje na poznatky získané v rámci řešení vědecko-výzkumného úkolu VÝSK č. 231 „Národní model kriminálního zpravodajství“, uskutečněného na Akademii Policajného zboru v Bratislave.

Habilitační práce je zpracovaná na velmi dobré odborné úrovni, a dosažené výsledky vědeckého výzkumu představují nesporný přínos pro rozvoj oboru „bezpečnostní vědy“. Uchazeč při zpracování práce, ale i při realizaci vědeckého výzkumu, vhodně využívá vícero vědeckých metod, přičemž jejich aplikace je účelná, a podporuje dosažení vytyčených cílů. Při formulaci vlastních myšlenek uchazeč vhodně využívá vědecký jazyk, což zvyšuje celkovou úroveň práce a zajišťuje přesnost a objektivitu prezentovaného poznání. Za významný přínos je možno považovat i skutečnost, že v podmínkách Slovenské republiky, pokud je oponentovi známo, jde o jeden z prvních pokusů o aplikaci teoretického modelu kriminálního zpravodajství při poznávání konkrétní kategorie trestné činnosti. Pozitivně je možno hodnotit i snahu uchazeče o propojení teoretických aspektů s empirickým výzkumem, jehož prostřednictvím analyzuje reálný stav implementace zkoumaného modelu v podmínkách Policejního sboru. Na základě tohoto poznání následně formuluje doporučení a návrhy, které jsou určené pro bezpečnostní teorii i bezpečnostní praxi (kapitola 6.2).

Zpracováním habilitační práce uchazeč prokázal schopnost pracovat s rozsáhlým okruhem domácích i zahraničních odborných zdrojů, které vhodně analyzuje, komparuje a využívá při tvorbě vlastních teoretických závěrů.

Předložená habilitační práce svým rozsahem, kvalitou zpracování, úrovní argumentace a vědeckou originalitou splňuje všechna kritéria kladená na habilitační práci v oboru bezpečnostní vědy.

Hodnocení dosažených výsledků práce a jejího přínosu

Na výsledky prezentované v obsahu habilitační práce lze pohlížet ve dvou rovinách, a to rovině teoretické, a rovině praktické.

Přínos práce v teoretické rovině spočívá především v tom, že uchazeč na vysoké odborné úrovni systematicky sumarizoval a syntetizoval aktuální poznatky o drogové kriminalitě, jakož i o možnostech využití zpravodajsky orientovaných modelů při její kontrole. Zpracování těchto poznatků je komplexní, přehledné, a opírá se o relevantní domácí i zahraniční zdroje, čímž vytváří ucelený teoretický rámec zkoumané problematiky. Takto koncipovaný odborný text představuje hodnotný přínos pro rozvoj bezpečnostních věd. Významným aspektem je i jeho využitelnost v edukační proces, jelikož může sloužit jako kvalitní studijní materiál pro přípravu studentů, a to nejen v podmínkách Akademie Policajného zboru v Bratislave, ale i na jiných vysokých školách s příbuzným odborným zaměřením.

Praktický přínos výzkumu, jehož výsledky jsou prezentované v habilitační práci, spočívá především v provedení systematické analýzy aktuálního stavu implementace evropského modelu kriminálního zpravodajství v podmínkách Slovenské republiky, a v identifikaci konkrétních nedostatků, aplikačních problémů a limitů jeho praktického využívání. Uchazeč přitom nezůstává jen na úrovni deskripce zjištěného stavu, ale analyticky poukazuje na klíčové faktory, které ovlivňují efektivitu zavádění tohoto modelu do činnosti Policejního sboru. Nesporným přínosem práce je také formulování doporučení směřovaných do oblasti bezpečnostní praxe (s. 207 – 212), které mají konkrétní, věcný, a v aplikační praxi využitelný charakter. Tato doporučení reflektují identifikované nedostatky, a jsou orientované na jejich řešení prostřednictvím legislativních, organizačních a metodických opatření. Jejich implementace v praxi může reálně přispět k zefektivnění zavádění evropského modelu kriminálního zpravodajství do policejní praxe ve Slovenské republice, jakož i ke zvýšení jeho akceptace a praktické využitelnosti ze strany příslušníků Policejního zboru.

Závěrečné dodoručení a otázky k obhajobě

Po prostudování předložené habilitační práce „Možnosti aplikácie národného modelu kriminálneho spravodajstva pri odhaľovaní drogovkej trestnej činnosti v podmienkach Policajného zboru“ jsem dospěl k závěru, že práce splňuje kritéria kladená na habilitační práci Vyhláškou MŠVVŠ SR č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor, a přináší nové poznatky získané aplikací vědeckých metod poznání v oblasti bezpečnostních věd.

Uchazeč zpracováním práce prokázal, že dokáže v požadovaném rozsahu využívat metody vědecké práce, a zároveň je schopný přinášet nové poznatky k rozvoji studijního oboru „bezpečnostní vědy“.

Vzhledem k výše uvedenému, habilitační práci **d o p o r u č u j i** k obhajobě před habilitační komisí, a po její úspěšné obhajobě, a po splnění dalších kritérií stanovených Vyhláškou MŠVVŠ SR č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor, **d o p o r u č u j i** **JUDr. Michalovi Markovi, PhD. udělit titul docent v oboru 9205V00 bezpečnostné vedy.**

K obhajobě habilitační práce kladu tuto otázky:

Jakou roli hraje operativně-pátrací činnost v rámci národního modelu kriminálního zpravodajství?
Jak se od sebe obsahově a funkčně liší pojmy „zpravodajství“ a „kriminální zpravodajství“?

V Praze, 9. května 2026

doc. JUDr. Ladislav Pokorný, Ph.D.